

Over *Cephalanthus* voor bijen

Tekst en foto's Wim Snoeijer

Wim Snoeijer is docent Plantenkennis bij de Ontwerp Academie in Hazerswoude/Boskoop. Hij heeft veel over *Clematis* en andere planten geschreven en heeft als hobby planten veredelen en herbarium maken. In 2024 verzorgt hij de rubriek over drachtplanten.

Zomaar ergens in Nederland. We staan in een dorp voor een kringloopwinkel, het is half juli 2023, stralend weer, warm en het heeft al een tijd niet geregend. Ik ga een rondje lopen, bloemen, planten, bomen kijken, ik heb mijn fototoestel bij mij. Vaak zie ik van een afstand wel wat er zoal groeit in de tuinen of de openbare ruimte. Soms zie ik iets nog niet, maar ik word er toch op geattendeerd, bijvoorbeeld door gezoem van insecten. Er staat iets in de bloei maar ik kan nog niet zien waar en wat.

Kogelbloem

In dit geval gaat het om *Cephalanthus occidentalis* met de zeer toepasselijke en mooie Nederlandse naam kogelbloem. De struik is niet zo groot, een kleine meter hoog, staat in de volle zon in een strookje border en het gras is al aardig bruin. De *Cephalanthus occidentalis* levert een uitstekende bijdrage aan de biodiversiteit, ook bij deze kogelbloem in Boskoop gonst het van de insecten. Maar het valt niet mee om insecten op de bloemen te fotograferen. Ze zijn nogal onrustig en vliegen snel weg, ook als ik al een tijdje bij de struik sta.

Het is een struik die je niet veel in tuinen ziet. Dat is vreemd, omdat de toepassing nogal divers is en het onderhoud gemakkelijk. *Cephalanthus occidentalis* bloeit op éénjarig scheuten, net als onder andere de vlinderstruik en de hibiscus. Als de struik te groot wordt kun je deze in de winter terugsnijden of in vorm snoeien. Het komende groeiseizoen bloeit de struik gewoon weer. Die eenjarige takjes worden niet zo lang, meestal zo'n vijftig centimeter. Dat zal korter zijn als de plant op een droge plek staat en langer als de plant op een vochtige plaats staat. Dit geeft gelijk al een indicatie van de standplaats, die is in goede tuingrond veelzijdig en als de plaats een paar dagen onder water staat dan vindt *Cephalanthus* dat ook niet erg.

Geurende bloemen

In het wild komt *Cephalanthus occidentalis* voor in Noord Amerika, aan de oostkant van Canada tot het

Gehakkelde aurelia op een kogelbloem.

midden en oosten van de Verenigde Staten. Het geslacht *Cephalanthus* bevat zes soorten en de verspreiding van het geslacht is enorm; Noord-Amerika, tropisch Midden Amerika, tropisch Zuidoost-Azië en tropisch Afrika.

Cephalanthus occidentalis is een bladverliezende heester die in tien jaar ongeveer anderhalve meter hoog en breed wordt. In het wild kan de struik veel groter worden. De bladeren zijn ovaal tot eivormig en kunnen wel achttien centimeter lang worden, maar in de tuinen is het blad meestal kleiner. De bladeren staan kruisgewijs tegenover elkaar of in kransen van

drie, de bladrand is gaaf en de bladeren hebben een korte steel. De bloeiwijze is kogelvormig en tot zo'n vier centimeter in doorsnede. De bloemen hebben vier kroonblaadjes die tot een buis vergroeid zijn en geuren lekker.

Tuinen van Boskoop

Na de struik in de voortuin ben ik gaan zoeken naar andere exemplaren, maar dat viel niet mee. Boskoop is de plaats om te zoeken, in de (voormalige) Harry van der Laar Tuin. Deze tuin maakt inmiddels deel uit van het Boomkwekerij Museum. Hier staan drie struiken bij elkaar als groep. Navraag bij Ronald Houtman, van Sortimentsadvies, leerde mij dat het hier

Kogelbloem struik.

gaat om de cultivar 'Flower Power'. De struik is rond 2016 aangeplant door boomkwekerij Boot & Dart en hoort bij het stuk tuin dat toen werd ingericht ter bevordering van de biodiversiteit. 'Flower Power' zou in groei wat meer gedrongen zijn dan de natuurlijke soort. In zeven jaar tijd is de groep, ongesnoeid, niet meer dan een meter hoog geworden.

Het project Tuinen van Boskoop bevindt zich in de eindfase van de aanleg. Het project ligt aan de Reijerskoop en is onderdeel van het Boomkwekerij Museum. Er zijn verschillende instanties bij betrokken. Imkervereniging Groene Hart (IGH) krijgt een vaste plek in de voormalige loods van kwekerij Gebr. Boer. Voor de honingbijen komt er een bijenstal met daaromheen bijvriendelijke beplanting. Voor iedereen met een tuin en met interesse in biodiversiteit is de kogelbloem een 'verplichte struik'. ●

Kogelbloem met foeragerende bij.